

Úvodní setkání Tematické pracovní skupiny Sociálního klimatického fondu pro dopravu (TPS SKF D)

Ministerstvo životního prostředí, zasedací místnost č. 432

Praha, 14. 2. 2024

Ministerstvo životního prostředí

Program

Program jednání:

- 1) Úvodní zahájení jednání a činnost TPS SKF D
- 2) Aktuální informace k EU ETS2
- 3) Úvodní informace o Sociálním klimatickém fondu
– oblast dopravy
- 4) Představení analýzy k dopravní chudobě STEM
- 5) Diskuze a závěr

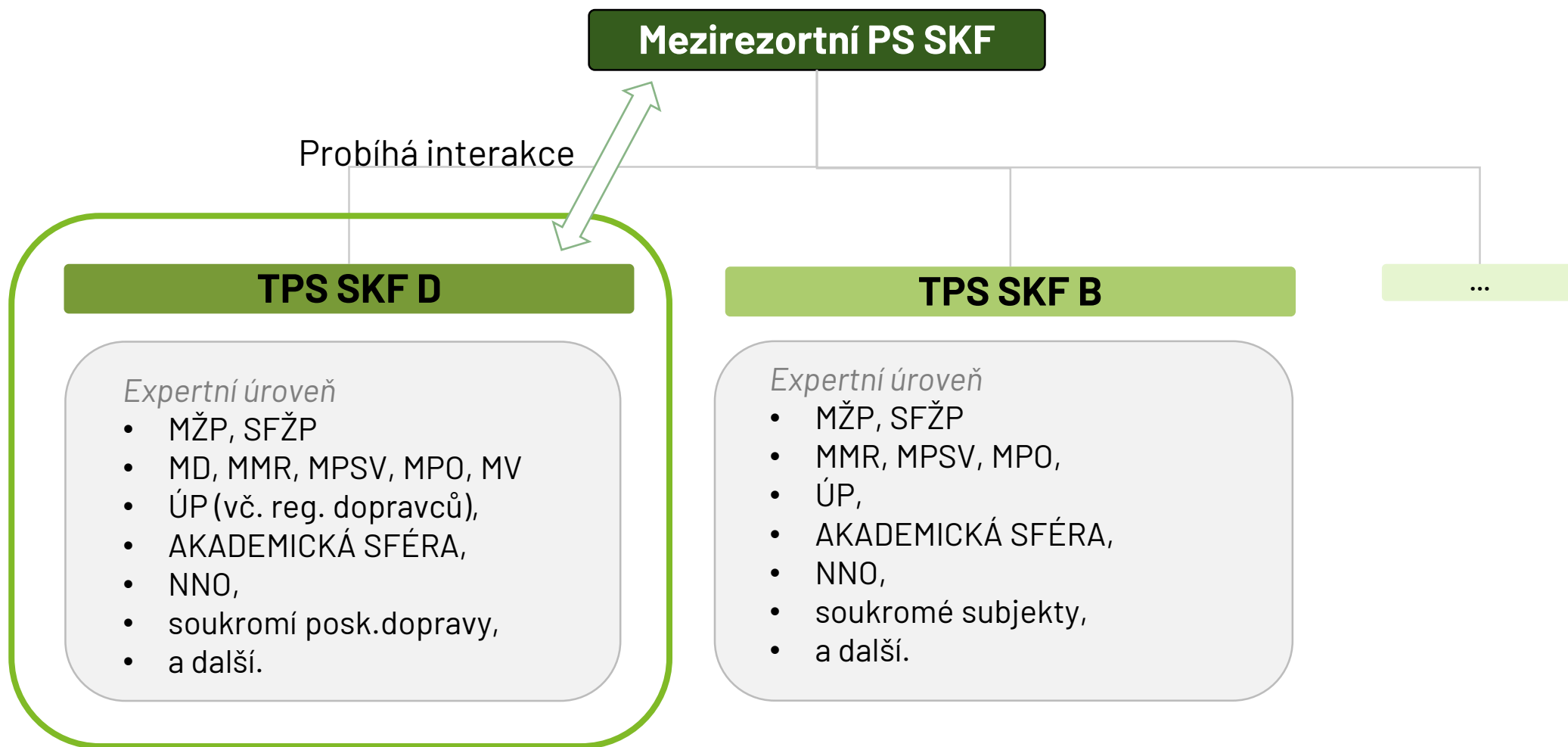
Úvodní zahájení jednání a činnost TPS SKF D

Činnost TPS SKF D

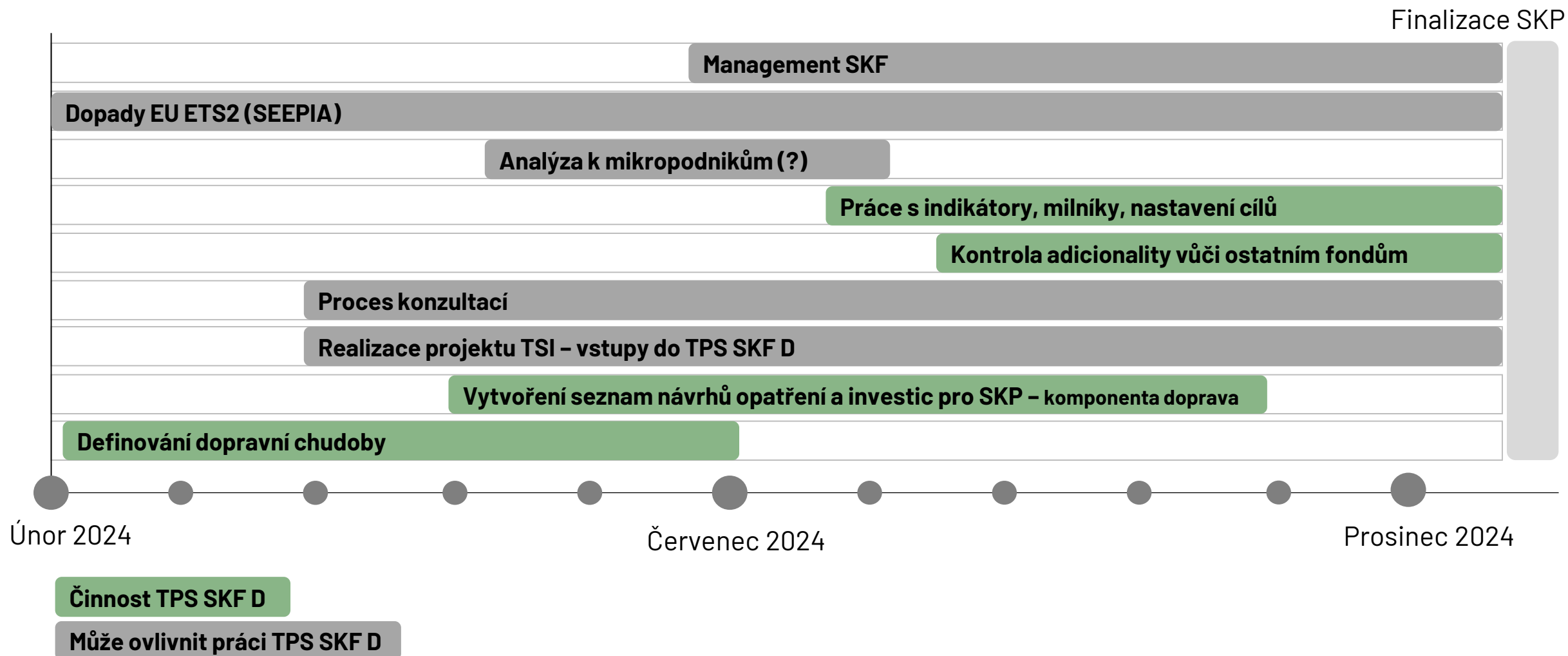
- **Příprava a posouzení analytických podkladů** a studií pro SKP za komponentu odvětví dopravy a kompenzacím v oblasti dopravy (dle přílohy nařízení o SKF č. V);
- **Spolupráce** s experty a expertkami **na téma dopravní chudoby** a její možné implementace v českém prostředí;
- Rešerše a posouzení vhodnosti příkladů ze zahraničí, které bude možné využít v SKP;
- **Zpracování návrhů opatření a investic** vč. nákladů, které bude možné využít v SKP respektující zásadu DNSH;
- **Výběr indikátorů a nastavení monitoringu** plnění milníků, cílů a harmonogramu SKP (dle přílohy nařízení o SKF č. IV a V);
- **Kontrola** a zajištění doplňkovosti financování vůči dalším fondům.

...

Schéma a fungování TPS SKF D

orientační Harmonogram

Úvod a aktuální informace o EU ETS2 emisní obchodování pro budovy, silniční dopravu a další sektory

EU ETS2 – emisní obchodování pro budovy, silniční dopravu a další sektory – aktuální stav

- Bude fungovat jako spotřební daň.
- Implementace ETS2 formou novely zákona č. 383/2012
- Samostatný systém vedle současného EU ETS
- Po sérii konzultací s relevantními aktéry probíhá dokončování legislativního textu

Transpoziční
termín ETS2

30. 6. 2024

Začátek působení
SKF

2026

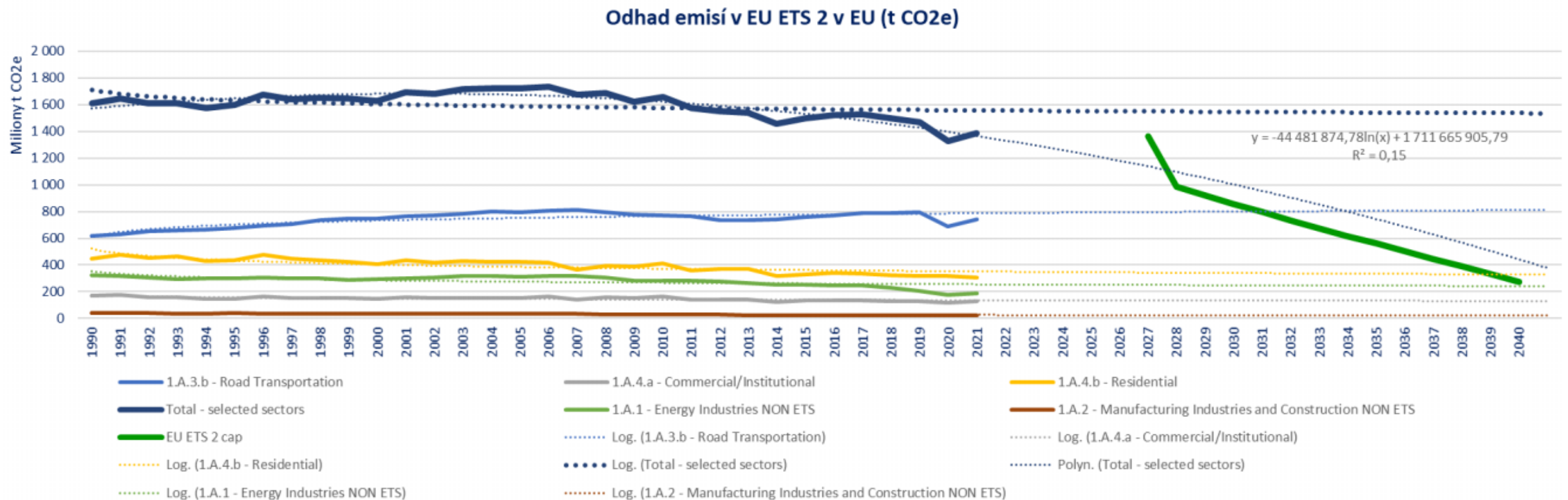
Začátek emisního
obchodování

2027

Zahrnuté sektory

- Dle směrnice vytápění **budov, silniční doprava** a další **průmyslová a energetická odvětví** nezahrnutá v ETS1
- Navrhujeme zahrnout také **železniční, lodní a leteckou dopravu** (opt-in)
- ETS2 se nebude vztahovat na:
 - **ETS1,**
 - **biomasu,**
 - **zemědělství,**
 - **lesnictví a rybářství,**
 - **armádu a**
 - **nespalovaná paliva.**

Cíl v ETS2 a dopady

Úvodní informace o Sociálním klimatickém fondu – oblast dopravy

Sociální klimatický fond – legislativní proces

Finanční nástroj

vznikl na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ze dne 10. května 2023¹.

Návrh na vznik SKF předložila v podobě nařízení o zřízení SKF Evropská komise EP a Radě dne 14. července 2021 **v rámci balíčku "Fit for 55"**. Vyjednávání nařízení bylo ukončeno a k finálnímu schválení na plénu EP došlo 18. dubna 2023, Rady 25. 4. 2023 a 10. května 2023 bylo uveřejněno v Úředním věstníku EU.

SKF navazuje na cíle strategie Zelené dohody pro Evropu z r. 2019 nebo Pařížské dohody o změně klimatu z r.2015. SKF významně přispívá svými zdroji na dosažení těchto cílů.

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.130.01.0001.01.CES&toc=OJ%3AL%3A2023%3A130%3ATOC

Sociální klimatický fond(SKF)

má v období od r. 2026 do 2032 poskytnout členským státům finanční prostředky na podporu politik zaměřených na řešení negativních dopadů na:

- zranitelné **domácnosti,**
- zranitelné **mikropodniky,**
- zranitelné **uživatelé dopravy,**

které mohou být způsobeny rozšířením obchodování s emisemi na sektor budov a silniční dopravy (EU ETS2), jedná se např. o zdražení cen energií na vytápění, vaření a pohonných hmot etc.

Cíle: Fond slouží pro podporu **spravedlivé klimatické transformace**, jeho cíle jsou dekarbonizační se sociální perspektivou.

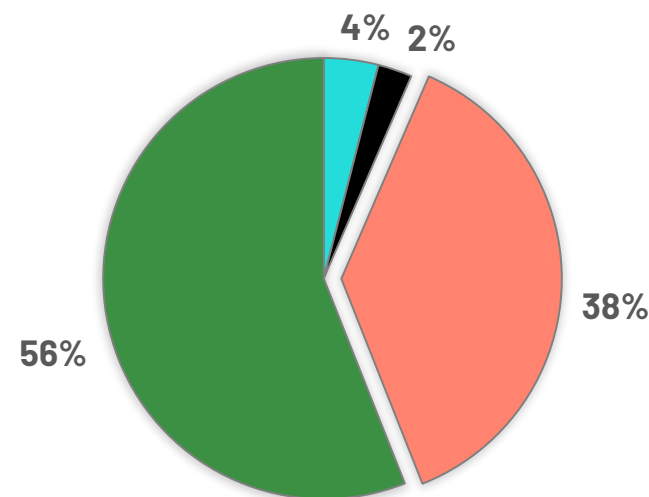
Sociální klimatický fond – alokace

- Celkový objem fondu na úrovni EU **je 65 mld. EUR**
- Alokace pro **ČR činí 2,4 %**.

To znamená, že ČR získá 37,4 mld. Kč. Spolufinancování prostřednictvím národního příspěvku činí 25 %, to znamená, že ČR přispěje do fondu cca 12,5 mld. Kč (nicméně národní příspěvek může být i vyšší).

- **Celkem bude k dispozici cca 50 mld. Kč**
 - Cca **18,8 mld. Kč na kompenzace** (37,5 %)
 - Cca **28 mld. Kč na sektor budov a dopravy** (56 %)
 - 2,5 % technická pomoc
 - 4 % dodatečné prostředky pro TSI (nástroj ELENA)

PROSTŘEDKY FONDU – ROZDĚLENÍ

Sociální klimatický fond (SKF) – definice pro TPS SKF D

- (2a) „**dopravní chudobou**“ se rozumí neschopnost nebo obtíže jednotlivců a domácností hradit náklady na soukromou nebo veřejnou dopravu nebo jejich nedostatečný či omezený přístup k dopravě potřebné pro jejich přístup k základním socioekonomickým službám a činnostem, s přihlédnutím k vnitrostátnímu a prostorovému kontextu;
- (11) „**zranitelnými mikropodniky**“ mikropodniky, které jsou významně ovlivněny cenovými dopady zahrnutí emisí skleníkových plynů z budov nebo silniční dopravy do oblastí působnosti směrnice 2003/87/ES a pro účely své činnosti nemají prostředky buď na renovaci budovy, kterou obývají, nebo na nákup vozidel s nulovými a nízkými emisemi nebo na přechod na alternativní udržitelné způsoby dopravy, včetně veřejné dopravy;
- (12) „**zranitelnými uživateli dopravy**“ jednotlivci a domácnosti potýkající se s dopravní chudobou, avšak rovněž jednotlivci a domácnosti, včetně těch s nízkými a nižšími středními příjmy, kteří jsou významně postiženi cenovými dopady začlenění emise skleníkových plynů ze silniční dopravy do oblastí působnosti směrnice 2003/87/ES a postrádají prostředky na nákup vozidel s nulovými a nízkými emisemi nebo na přechod na alternativní udržitelné druhy dopravy, včetně veřejné dopravy;
- ...

Sociální klimatický fond – plán (SKP)

- **Nutné předložit EK do pol. r. 2025**
- Schválení SKP EK je předpokladem pro čerpání
- Musí být v souladu s NKEP
- **Obsahuje investice a opatření**, která napomáhají zmírnit dopady EU ETS2 na zranitelné skupiny, s cílem zajistit dostupné vytápění/chlazení, mobilitu a zároveň naplňovat cíle EU v obl. klimatu
- Obsahuje 3 komponenty:
 - **Odvětví budov**, - v této TPS není řešeno
 - **Odvětví dopravy**,
 - **Kompenzace (dočasné).**

SKP – obsah

- **Shrnutí VK – plán musí být participativní**, projít veřejnou konzultací;
 - **Odhad dopadů** EU ETS2 na zranitelné skupiny;
 - **Opatření a investice** (+ jejich adicionalita k dalším fondům);
 - Vysvětlení, **jak uplatňujeme definici pro energetickou a dopravní chudobu** na národní úrovni;
 - **Milníky, cíle a harmonogram** realizace opatření/investic;
 - Případně harmonogram pro postupné snižování podpory pro vozidla s nízkými emisemi;
 - Odhad nákladů na plán (vč. 3E);
 - DNSH;
 - Indikátorové sady;
- a další náležitosti týkající se provádění plánu.

SKP - obsah

Účelově vázané příjmy = financování je podmíněné dosažení milníků a cílů uvedený v plánech.

Ty se musí pohybovat v těchto oblastech:

...

(c) mobilitu a dopravu s nulovými a nízkými emisemi;

(d) snižování emisí skleníkových plynů;

(e) snížení počtu zranitelných domácností, zranitelných mikropodniků a zranitelných uživatelů dopravy.

Navíc budou moci být podpořeny ze SKF pouze ta opatření a investice, které dodržují zásadu "**významně nepoškozovat**" (DNSH) uvedenou v článku 17 nařízení (EU) 2020/852.

SKP – sektor dopravy (komponenta 2)

Může být zaměřeno na:

- Jízdenky na hromadnou dopravu
- Sdílená doprava (carsharing)
- Mikromobilita (kola, koloběžky...)
- Nákup vozidel (nízkoemisní/bezemisní)

...

SKP – přímá podpora příjmů (komponenta 3)

Přímá podpora příjmů:

- dočasné a zacílené na nejzranitelnější část obyvatel;
- může se jednat o podporu zranitelných skupin s cílem snížit náklady za mobilitu a jejich závislost na fosilních palivech;
- dle nařízení se může jednat i o finanční/daňové pobídky

Jedná se o krátkodobou subvenci, která pomůže, než „naběhne účinnost“ v podobě dlouhodobých opatření a investic zahrnutých v SKP.

- Maximální míra podpory je 37,5 % financí z celkové alokace na daný SKP.

SKP – indikátory (celkem 39 v SKP)

Kontextové ukazatele

- Počet zranitelných uživatelů dopravy a mikropodniků
- Počet domácností trpících dopravní chudobou

Ukazatele výstupů

- Počet zranitelných uživatelů dopravy/mikropodniků, kteří využili alespoň jedno strukturální opatření ke snížení svých emisí v odvětví silniční dopravy
- Nákup **vozidel** s nulovými/nízkými emisemi
- Nákup **jízdních kol** a prostředků tzv. mikromobility
- Další **infrastruktura** pro alternativní paliva (výdejní stojany/dobíjecí body)
- **Jízdenky** na veřejnou dopravu za sníženou cenu nebo bezplatné jízdenky
- Další sdílená mobilita a **mobilita na vyžádání**
- Podpořená specializovaná **cyklistická infrastruktura**

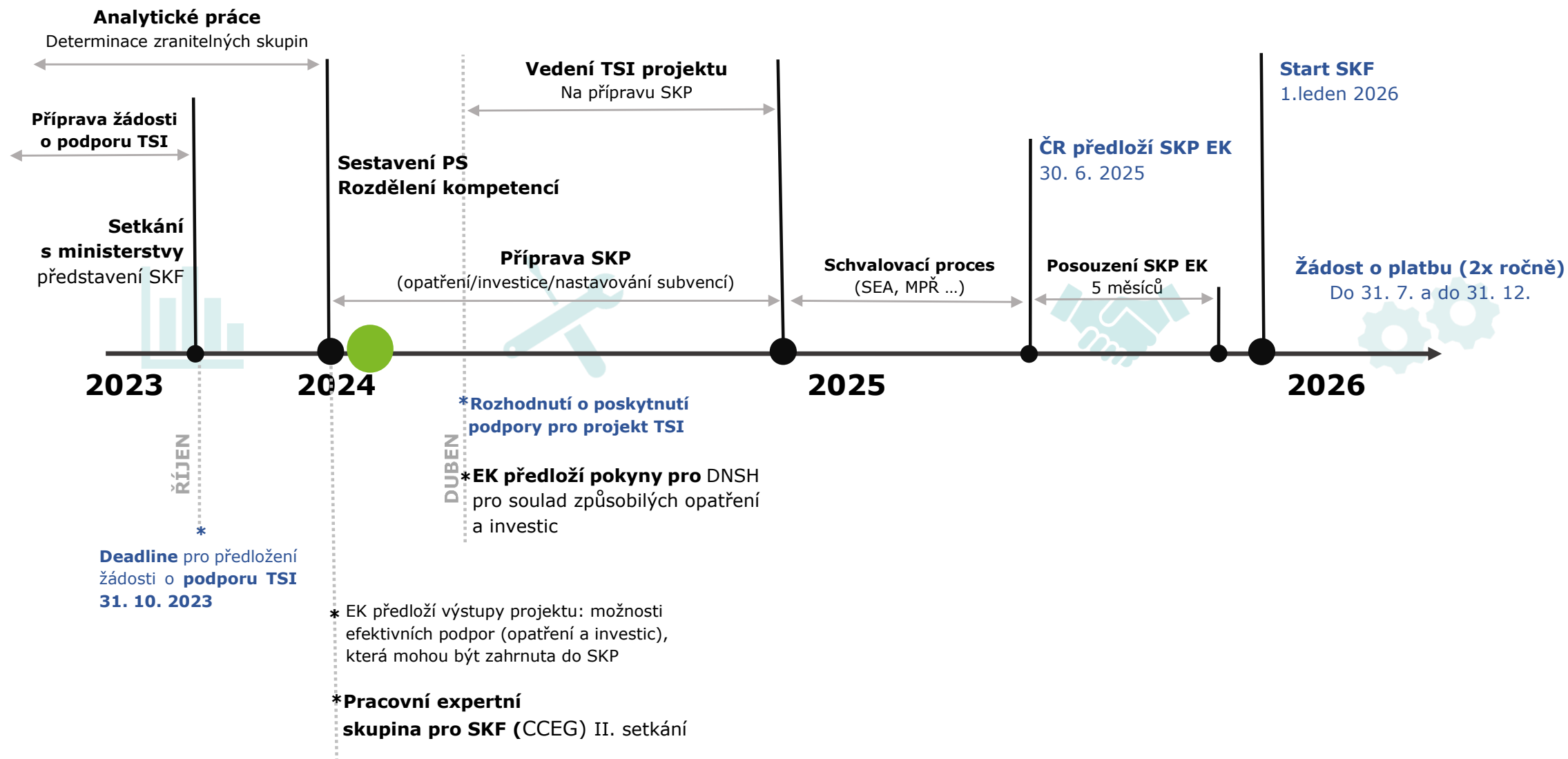
Ukazatele výsledků

- Snížení počtu zranitelných uživatelů dopravy a mikropodniků
- Snížení počtu domácností trpících dopravní chudobou
- Snížení emisí skleníkových plynů v odvětví silniční dopravy
- Průměrná dočasná přímá podpora příjmů na zranitelného uživatele dopravy

KOMPONENTA
DOPRAVA A KOMPENZACE

HARMONOGRAM - předpoklad

Žádost o podporu z nástroje TSI

MŽP připravilo žádost o podporu z nástroje EK Technical Support Instrument.

- **31. října deadline** – došlo k nahrání do systému. ✓
- Od září běžely **konzultace s ÚV a EK.** ✓
- Prosinec – **projekt schválen EK** ✓
(bude se jednat o typ podpory **Multi-country project**).

Žádost se zaměřuje na problematiku zranitelných uživatelů dopravy a chudoby v obl. dopravy a zranitelných podniků. Má pomoci s veřejnými konzultacemi i návrhem investic a opatření a výběrem indikátorů atd.

EK navíc poskytne poradenství v oblastí sdílení dobré praxe při výběru investic a opatření či metodického pokynu DNSH pro odvětví budov a dopravy.

Projekt podpořený z Nástroje pro technickou podporu (TSI) Evropské komise:

Podpora přípravy Sociálního klimatického plánu

Červenec 2024

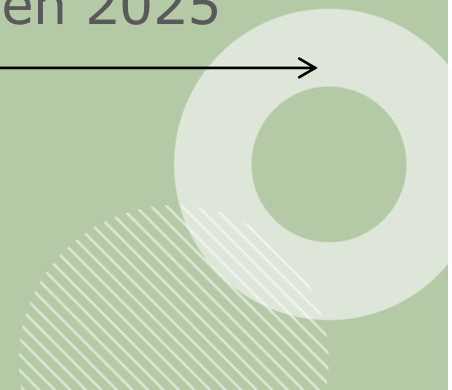
Listopad 2024

Únor 2025

Červen 2025

European
Commission

Podpora přípravy Sociálního klimatického plánu

Projekt podpořený z Nástroje pro technickou podporu (TSI) Evropské komise

Zapojeno států: Belgie, Česko, Dánsko, Finsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko a Slovensko.

Cíl: Zvýšit připravenost ČS pro přípravu plánu

Úvodní
Zpráva/
Inception Report

1

Červenec 2024

Zpráva o
dopadech ETS 2,
identifikace
zranitelných
skupin a plány
konzultací

2

Listopad 2024

Zpráva
o způsobilých
opatřeních
a investicích
pro SKP

3

Únor 2025

Závěrečná
souhrnná zpráva

4

Červen 2025

Červenec
2024

Úvodní zpráva – Inception Report

- zajistit společnou dohodu mezi stranami (Evropskou komisí a dodavatelem) v úzké koordinaci s přijímajícími orgány o přístupu k plnění projektu.
- Úvodní zpráva bude obsahovat i metodiku (dle specifik každého ČS)
- ČS musí poskytnout vstupy (+priority) a veškeré relevantní informace

1. KROK: Plánování a organizace projektu

- sestavit HARMONOGRAM: včetně klíčových milníků, konzultačních činností a orientačního plánu zasedání řídicího výboru;
- seznam ukazatelů pro monitorování projektu v průběhu jeho realizace a ukazatelů pro měření dosažení výsledků po skončení projektu;

Listopad 2024

Zpráva o dopadech ETS 2, identifikace zranitelných skupin a plán konzultací

- **Posouzení dopadů ETS 2** na domácnosti, zejména na domácnosti v energetické chudobě, na jednotlivce a domácnosti, zejména na domácnosti v dopravní chudobě, a na mikropodniky. Tyto dopady budou případně a relevantně analyzovány na příslušné územní úrovni.
- **odhad počtu zranitelných** domácností, zranitelných mikropodniků a zranitelných uživatelů dopravy, kterých se systém ETS 2 obzvláště dotýká, zejména domácností v energetické chudobě a jednotlivců a domácností v dopravní chudobě, na základě definic uvedených v nařízení o SCF.
- **doporučení pro práci s daty** (ukazatele a kritérií pro identifikaci a odhad velikosti zranitelných skupin - zranitelné domácnosti, zranitelné mikropodniky a zranitelní uživatelé dopravy).
- **Doporučení a plán konzultací** - jazyková mutace ČEŠTINA

**Zpráva
o způsobilých
opatřeních
a investicích
pro SKP**

3

Únor 2025

**Závěrečná
souhrnná zpráva**

4

Červen 2025

Příště

Představení analýzy k dopravní chudobě STEM

Viz ppt č. 2 analýza STEM k dopravní chudobě.

(2a) „**dopravní chudobou**“ se rozumí neschopnost nebo obtíže jednotlivců a domácností hradit náklady na soukromou nebo veřejnou dopravu nebo jejich nedostatečný či omezený přístup k dopravě potřebné pro jejich přístup k základním socioekonomickým službám a činnostem, s přihlédnutím k vnitrostátnímu a prostorovému kontextu;

Návrh úkolu:

Zpracovat výchozí koncepční dokument, který shrne přístupy k dopravní chudobě v prostředí České republiky.

T: orientačně březen

Plní: MŽP, MV, STEM

Diskuze a závěr

Děkujeme za pozornost

Jaroslav Kepka

e-mail: jaroslav.kepka@mzp.cz

Ministerstvo životního prostředí

@mzpcr

@ministerstvo_zp

Ministerstvo životního prostředí

@ministerstvozivotnihoprostredi